

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ "Λ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ"

Παραλία Ελευσίνας.

Ωρες Λειτουργίας: 10.00 – 14.00 & 18.00 – 22.00 (εκτός Δευτέρας).

Τηλέφωνο: 210-5544325 – Email : info@aisxylia.gr

Διάρκεια έκθεσης: 21 Οκτωβρίου – 1 Νοεμβρίου 2009

Ακολουθώντας τα βήματα των μυημένων η Νέα Καραγιάννη δημιουργεί την δικιά της πορεία στο σύγχρονο τοπίο της Ελευσίνιας πόλης.

Σιωπηλός επισκέπτης των δρώμενων τα τελευταία χρόνια, μάζευε πληροφορίες και υλικό που έγιναν αφορμή για ένα έργο καλλιτεχνικό που ξεπήδησε σαν ανάγκη από την επαφή της με τον Ελευσίνιο χώρο. Τα έργα της Νέας Καραγιάννη, ζωγραφικά, κολάζ και κατασκευές αποτυπώνουν τα βήματα αυτής της πορείας όπου σύμβολα του αρχαίου κόσμου ενσωματώνονται στο σύγχρονο τοπίο της για να δημιουργήσουν ένα καμβά αισθητικής μνήμης.

Η Ελευσίνα ως πόλη εκρηκτικών αντιθέσεων αφήνει την φεύγουσα κόρη να μετεωρίζεται ανάμεσα στις μαρμάρινες στήλες του ιεροφάντη και τις μεταλλικές καμινάδες των διυλιστηρίων. Μια σουρεαλιστική συνύπαρξη εικόνων που το ανήσυχο πνεύμα της Νέας Καραγιάννη έχει ανακαλύψει τα μυστικά τους περάσματα και τροφοδοτούν με ενέργεια την εικαστική της έκφραση.

Για την συμμετοχή της αυτή στο εκθεσιακό πρόγραμμα του «Λ.Κανελλόπουλος» θέλω να την ευχαριστήσω ιδιαίτερα γνωρίζοντας πόσο κοπίασε για αυτό.

Επίσης όλους όσους συνέβαλλαν συνεργάτες της καλλιτέχνιδας αλλά και υπαλλήλους του Δήμου μας.

Οι δικιές τους ιδέες και αστείρευτη δύναμη μας παρασύρουν σε ένα μέλλον του διαφορετικού.

Σκιάνης Γιώργος

Υπεύθυνος λειτουργίας του «Λ.Κανελλόπουλος»

Επι-Σκέψεις

Και «μύησις» καθώς αποκαλείται, πράγματι μάθαμε τις απαρχές της ζωής και αποκτήσαμε τη δύναμη όχι μόνο να ζούμε ευτυχισμένοι, αλλά και να πεθαίνουμε με μια καλύτερη ελπίδα.

Κικέρων, *Περί νόμων*, Βιβλίο Β', 36

Η μνήμη... είναι το ημερολόγιο που όλοι κουβαλάμε μαζί μας.

Oscar Wilde

Η αναδρομική έκθεση της Νένας Καραγιάννη στον Ελευσίνιο χώρο¹ που αποτέλεσε γι' αυτήν πολύτιμη εμμονή τα τελευταία χρόνια, αποτελεί ένα διαδαλώδες ταξίδι στη χώρα της μνήμης, αναπόσπαστα συνδεδεμένης με τη μάθηση και τη λήθη, υποδόρειο πυρήνα κάθε προσωπικής ιστορίας, θεμελιώδες συστατικό της ανθρώπινης βιολογικής και υποκειμενικής πραγματικότητας: εάν η μάθηση ως βασική μορφή της επικοινωνίας μας με τον έξω-θεν κόσμο, ταυτίζεται με τη διαδικασία απόκτησης νέων πληροφοριών, τότε η μνήμη ως άλλη «μύηση», στη χώρα του μη ορατού, συντελεί στη δευτερογενή αποθήκευση και επιλεκτική ανάκληση και ανάπλασή τους, στην αναπαραγωγή αντιλήψεων, τη μνημόνευση παραστάσεων, την επαλήθευση γνώσεων που δημιουργήθηκαν κάποτε.²

Εστιασμένο στο ζήτημα της απώλειας και της συνειδητής επανάκτησης, το εικαστικό οδοιπορικό της Νένας Καραγιάννη, με κύριο θέμα του την οδυνηρή αλλά γόνιμη αναψηλάφιση του παρελθόντος, με το βλέμμα στραμμένο σε ένα διαπεραστικά οικείο, αυτογνωσιακό τοπίο, αντιπαραθέτει αλλεπάλληλα στοιχεία και αντικείμενα που ανακαλούν πρόσωπα και πεδία μνήμης από τη μεταφυσική ενδοχώρα μιας ενδοσκοπικής ψυχογραφικής περιπλάνησης. Στα αποσπασματικά «τοπογραφικά» μνή-

μης που ξεδιπλώνονται κάτω από το βλέμμα του θεατή, οι αρχαιολογικοί χώροι της Ελευσίνας και της Σαμοθράκης αναπτύσσονται ως τοπία όχι μόνο της μνήμης αλλά και της παρούσας, πραγματικής στιγμής, καθώς ανακτώνται και επαναπροσδιορίζονται μέσω της υποκειμενικής εικόνας: η σωστική και εξαντλητική χρήση της φωτογραφικής μηχανής, οι χάρτες και οι φωτοτυπημένες και σκαναρισμένες εικόνες, οι ανεπαίσθητες χρωματικές επεμβάσεις και οι πυρετικές αυτοσχέδιες απόπειρες γραφής, κι ακόμη, τα κολάζ από ετερόκλητα στοιχεία που αντιμετωπίζουν τα έργα ως «κατασκευασμένες οντότητες, αυτόνομες και ανεξάρτητες, λιγότερο αντανακλάσεις ή μιμήσεις του εξωτερικού κόσμου και περισσότερο ελεύθερη ανάπλασή του»³, εγγράφονται διαδοχικά σε έναν παλίμψηστο κώδικα οφθαλμικής και σωματικής εμπειρίας, όπου η διηνεκής νοσταλγία παρελθόντων στιγμών και εικόνων, οδηγεί εντέλει στη συμφιλίωση με το μέλλοντα χρόνο, επαναπροσδιορίζοντας τον κενό χώρο ως βιωμένο.

Ακολουθώντας τη δομή του εκθεσιακού χώρου, οι «Επι-σκέψεις» της Νέας Καραγιάννη διατυπώνονται σε έξι ενότητες, που ταυτίζονται αντίστοιχα με τα έξι δωμάτια που τον απαρτίζουν: στη «Διαδρομή», δημιουργείται ένα προϊμιακό βιωματικό περιβάλλον, που αποτυπώνεται οπτικά, αναπλάθοντας εν μέρει μια διαδρομή-αναδρομή στο χρόνο, σε ανοιχτό διάλογο με χώρους, πρόσωπα, δρόμους, πλατείες -βιωμένους τόπους από τα μέσα του περασμένου αιώνα μέχρι σήμερα. Στην «Ελευσίνα», οι σελίδες ενός ενδελεχούς ημερολογίου καταγραφής της επιτόπιας περιπλάνησης της δημιουργού, απενδυόμενες το ασφαλές πλαίσιο ενός μικρού μαύρου moleskine, αναρτώνται σε επιτοίχια, υπερμεγέθη κλίμακα. Στην «Αστική Εγκατάσταση», μνημονεύεται ένα σημαντικό μέρος της προγενέστερης δουλειάς της Καραγιάννη, επαναφέροντας στο προσκήνιο τους αστικούς μύθους (Urban Legends) που κατά διαστήματα την απασχόλησαν. Στη Σαμοθράκη που συμβολίζει για την καλλιτέχνιδα «όλα όσα υπήρξαν ποτέ δυνατά», εμπεριέχονται οι επιτόπιες ενδελεχείς «Αποτυπώσεις της Απουσίας»

του συμβολοποιημένου αγάλματος της Νίκης, ενώ στη «Διάσωση», μνημονεύονται εικόνες-θραύσματα ενός προσωπικού áλμπουμ. Τέλος, η ενότητα «Ακρόπρωρα-Φεύγουσες-Τάματα», συνδιαλέγεται με «γυναίκες που φεύγουν χωρίς να φεύγουν ποτέ».

Στους ψυχογραφικούς αυτούς κάμπους των βιωμένων οπτικών σημειώσεων, η έννοια της φθοράς και της επανάχρησης, ξεπερνώντας τα όρια της ανακύκλωσης της εικόνας, εγκαλεί κυρίως τη δυνητική ανακύκλωση της μνήμης ως εφοδίου ζωής και συνέχειας, μέσω της επίκλησης μικρών και συχνά ευτελών ενθυμημάτων. Με τον τρόπο αυτό, μνήμη και εικόνα χρήζονται κύρια και εν δυνάμει ανακυκλώσιμα συστατικά του ρευστού και όχι απαραίτητα υλικού σύμπαντος που ως áλλο «σώμα», μας περιβάλλει. Η εύθραυστη, σπαραγματική εικονοποιία μνήμης της Νένας Καραγιάννη, αντιμέτωπη με ένα αιχμηρό παρόν όπου όλα ανατρέπονται, οχυρώνεται οριστικά μέσα από τη ρήση της ίδιας της δημιουργού της: «Αυτό που επικαλούμαι, είναι τμήματα από ολόττες που αρνούμαι να χαθούν και να μην τους δώσω φως και σκιά, ακόμη και φωνή».

Ίρις Κρητικού Επιμελήτρια της έκθεσης

1. Για τα Μικρά Ελευσίνια που αποτελούσαν «προετοιμασία» για τα Μεγάλα Μυστήρια, πραγματοποιούμενα κατά το μήνα Ανθεστηριώνα προς τιμήν της Περσεφόνης, ο νεοπλατωνιστής Thomas Taylor, στο βιβλίο του «Ελευσίνια και Βακχικά Μυστήρια», αναφέρει πως ημιουργήθηκαν «για να σημάνουν με αποκρυφιστικό τρόπο την κατάσταση της μη εξαγνισμένης ψυχής που έχει ενδυθεί το γήινο σώμα της και έχει περιβληθεί την υλική φύση». Η μετέπειτα μύηση, αποσκοπούσε στη συμφιλίωση με το θάνατο και την προσδοκία της μεταθανάτιας ζωής και γι' αυτό το λόγο είχε μεγάλη απήχηση την εποχή εκείνη. Βλ. και George Emmanuel Mylonas, Eleusis and the Eleusinian Mysteries, Princeton, N.J., Princeton University Press, 1961. Βλ. και Wasson, R. Gordon, Carl A. P. Ruck, Albert Hofmann, The Road to Eleusis: Unveiling the Secret of the Mysteries, Harcourt, Brace, Jovanovich, 1978.

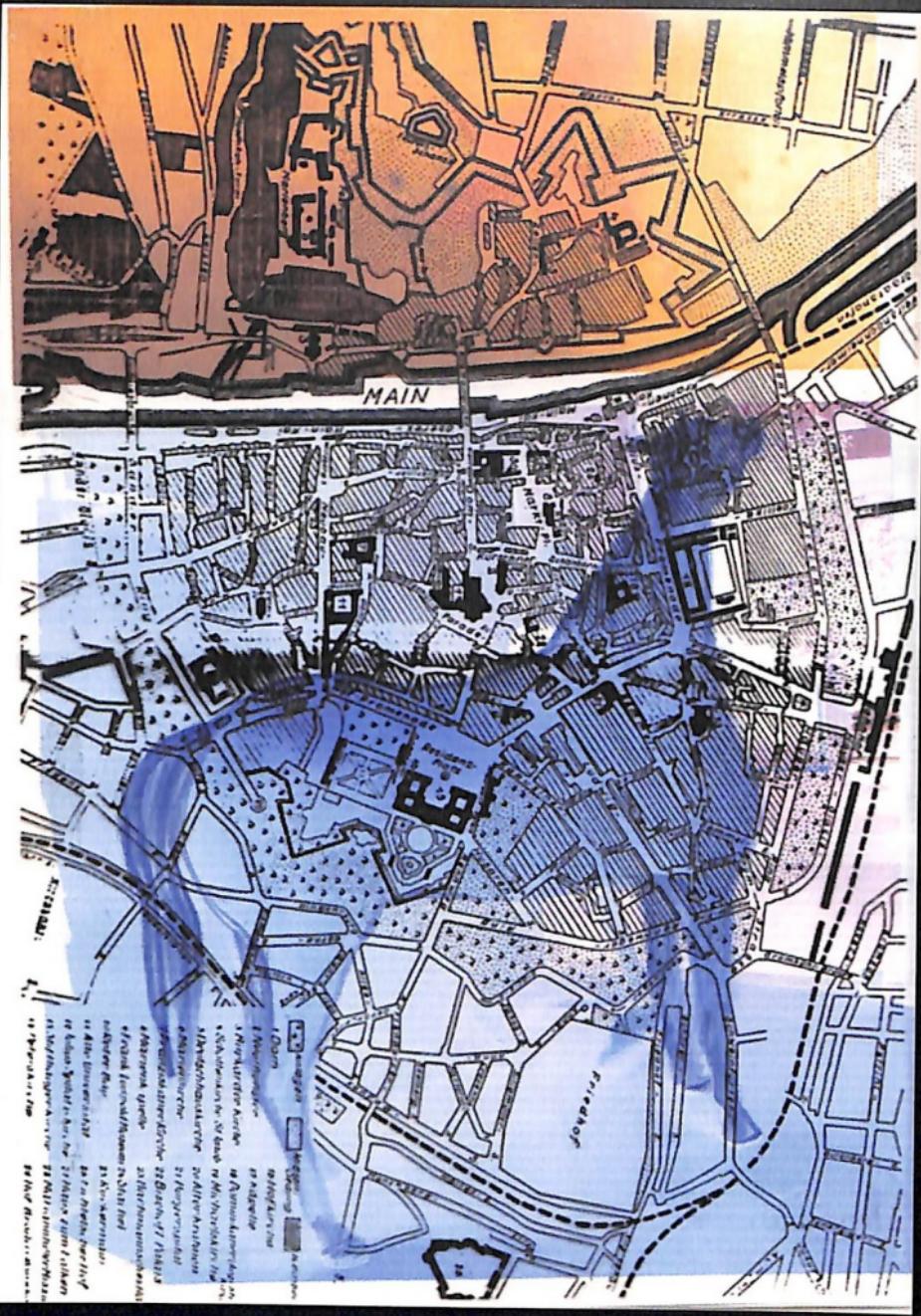
2. βλ. και λήμμα μνήμη στην ηλεκτρονική εγκυκλοπαίδεια ΕΡΜΗΣ.

3. το παραπάνω αποτελεί διατύπωση του Κινήματος των Κυβιστών.

1. Διαδρομή
Αίθουσα 1 - Ισόγειο

Στο τέμπλο εναποθέτω τις ψηφίδες
που σημάδεψαν και συνθέτουν αυτή
τη διαδρομή.

ΕΥΣ ΣΩΖΩΝ
ΙΝΟΠΠΟΔΑΜΕΙΑΝ

2. Ελευσίνα
Αίθουσα 2 - Ισόγειο
- Σημειώσεις για την Ελευσίνα στην οποία πάντα επιστρέφεις και κάθε φορά σου επιστρέφει την αύρα της μύησης.

ΟΔΟΣ
ΕΛΕΥΣΙΝΩΝ
ELEFSINION

ΑΠΟ 19 → 29

ΟΛΒΙΟΣ ΟΜΥΣΤΗΣ
ΤΩΝ ΕΛΕΥΣΙΝΩΝ.
ΣΤΑ ΕΛΕΥΣΙΝΑ
ΟΛΛΑ ΔΕΧΧΝΟΔΑΛ-
ΔΞΑ ΥΠΗΡΧΑΝ
ΒΙΒΛΙΑ ή ΘΕΑΣ-
ΤΟΥ ΜΥΣΤΗΡΙΟΥ
ΑΡΚΟΥΔΕΣ
ΟΜΙΝΑΘΕΝΤΙ
ΑΥΛΑ ΤΑΘΕΝΤΙ
ΚΑΙ ΔΙΑΤΕΘΕΙΝΑΙ

ΑΓΡΙΑ
Ε ΑΤΗ

Ε ΛΕΠΡΑ

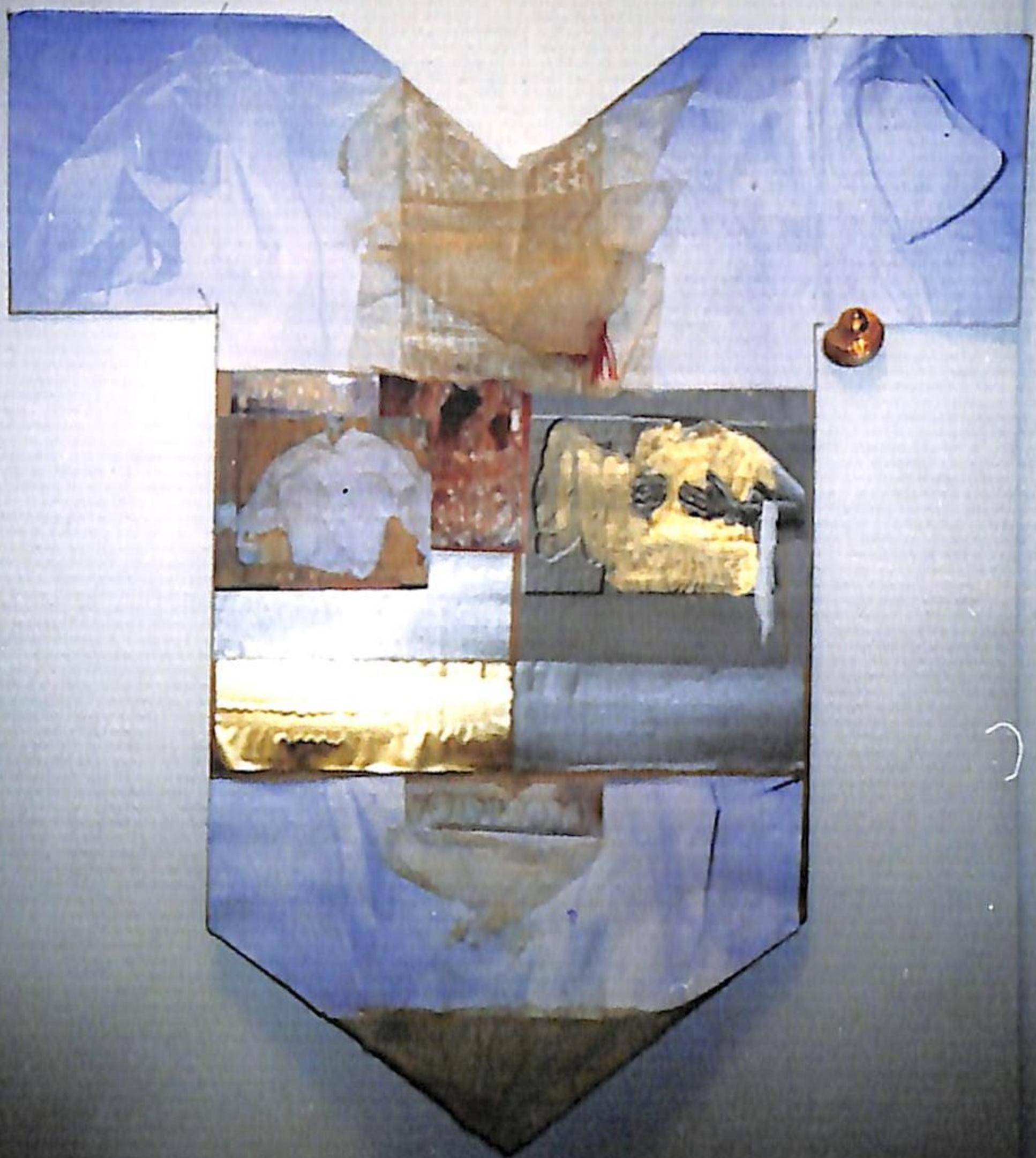
3. Ακρόπρωρα, Ένα άγαλμα ή ένα μνημείο σωματοποιείται:
Φεύγουσες, τάματα έργο, διαφάνεια, σώμα, νερό³

4. Σαμοθράκη
Αίθουσα 4

Η συνύπαρξη της ιστορικής μνήμης
με την καθημερινή ανθρώπινη μνήμη

Site officiel du musée du Louvre - Microsoft Internet Explorer

URLs MyLinks Audios Chat Communications Customise Links DHTML DHTML Domain names eCommerce

Stop Refresh Home Search Favorites History Mail Print Edit Yahoo! 2 Go

Address: http://www.louvre.fr/ File Edit View Favorites Tools Help

LOUVRE

Collections Antiquités grecques, égyptiennes et romaines Sommaire

Présentation

- Musées du Louvre
- Collections
- Visite virtuelle
- Actualités

Actualités

- Expositions temporaires
- Actualités
- Visites-conférences et ateliers

Visitez le musée

- Musée d'images
- Tables aux lettres
- Publications et bases de données

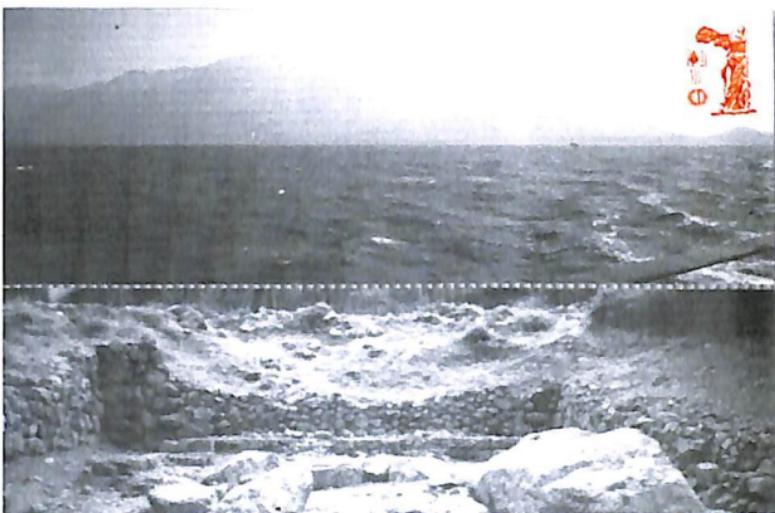
Demandez du billet | Louvre mobile | Développez votre compétence

"Victoire de Samothrace"
Samothrace (Île du Nord de l'Egée)
Vers 190 avant J.-C.
Marbre gris de Lartos pour le bateau, marbre de Paros pour la statue
H 3,20 m (avec les ailes)
Ma 2369

Pour les Grecs, la déesse de la Victoire (Nikè) est une belle jeune femme pourvue d'ailes. Ce monument d'exception, qui s'élevait dans l'île de Samothrace dans une niche surplombant le sanctuaire des Grands Dieux, célèbre un succès sur mer: la déesse s'est posée sur la proue d'une galère, résistant au vent de la tempête, la main droite sans doute levée. C'est un ex-voto des Rhodiens pour une victoire remportée au début du IIe siècle avant J.-C.; l'attitude et le drapé mouvementé préludent aux reliefs de l'autel de Pergame.

Internet 318 ms

Outlook - Microsoft Out... Site officiel du mu... Microsoft Word - DB... Paint Shop Pro

5. Διάσωση
Αίθουσα 5

Αποτύπωση μνήμης επί - χάρτου
και επί - τοίχου.

Mr. J. P. Rice says above price
has been received via him.

145
A. J. H. - *Platycerium polypodioides* (L.) Schlecht.

二十一

6. Αστική εγκατάσταση Ένα από-γευμα που «ήταν».
Αίθουσα 6

Επι-Σκέψεις στον εαυτό

- **Γιατί φέρνεις ή ζητάς να φέρεις στην επιφάνεια αυτό που υπήρξε;**

Για να το τιμήσω και να ξορκίσω την απουσία του.

- **Πως μπορείς να ξορκίσεις μια απουσία που είναι τελεσίδικη, αμετάκλητη;**

Μνημονεύοντας την μέσω της τέχνης μου είναι το ελάχιστο που μπορώ να κάνω για μία παρουσία που έγινε απουσία.

- **Τι θα ήταν το μέγιστο;**

Το μέγιστο θα ήταν να είχα προφθάσει, να την είχα αγγίξει και να είχα παραμερίσει στο πέρασμά της όταν ήταν ακόμα παρουσία.

- **Τελικά παρουσιάζεσαι σαν μία μοιρολογίστρα.**

Μακάρι να είχα την λεβεντιά να σέρνω τα μοιρολόγια όπως άρμοζε στις απουσίες μου όταν ήταν καιρός.

- **Και πότε θεωρείς ότι ήταν η λυτρωτική για σένα ώρα;**
Λυτρωτική δεν θα ήταν ποτέ.

- **Τότε γιατί επικαλείσαι κάτι που δεν έκανες στο παρελθόν, γνωρίζοντας ότι είναι μάταιο;**

Αυτά που επικαλούμαι είναι τα τμήματα από ολότητες που αρνούμαι να χαθούν και να μην τους δώσω φως και σκιά, ακόμα και φωνή.

- **Και τι μπορεί να σημαίνουν αυτά για σένα;**

Τα απομεινάρια αυτά τα πλάθω στην αρχική τους μορφή και τα φέρω η ίδια.

- **Δεν μου είπες, όμως τι σημαίνει αυτό για σένα.**

Σημαίνει ότι, ενσωματώνοντας αυτά που μ'έπλασαν, γίνομαι υβρίδιο.

- **Γιατί να ζητάς να αναπλαστείς;**

Αισθάνομαι ατελής.

- **Δεν υπήρχε άλλος τρόπος να καλύψεις τα κενά σου;**

Ειλικρινά μόνο αυτή η διαδικασία ακουμπάει τα κενά και τα

ανακουφίζει. Πρόσεξε, μόνο τα ακουμπάει. Δεν τα καλύπτει.

- **Αυτή η ενσωμάτωση αυτού που υπήρξε, έτσι όπως το παρουσιάζεις, εκτός από ψυχογράφημα, τί άλλο ορισμό μπορεί να έχει;**

Κάθε εκδήλωση που πηγάζει από μία εσωτερική διαπάλη, σωστά ορίζεται σαν «ψυχογράφημα». Είναι, όμως, η επεξεργασία που, έτσι όπως γίνεται, το φέρνει στην επιφάνεια και ορίζεται σαν ανθρώπινο τοπίο ή τοπίο μνήμης.

- **Νομίζω πως αυτά που λες 'ανθρώπινα τοπία' είναι πολύ υποκειμενικά. Πόσο και ποιους μπορεί να ενδιαφέρουν;**

Ο, τι παράγεται από ένα καλλιτέχνη είναι υποκειμενικό. Το υποκειμενικό μπορεί να απλωθεί και να ενδιαφέρει με την αμεσότητα και την ειλικρίνεια που διαθέτει.

- **Η αμεσότητα και η ειλικρίνεια είναι δύσκολο να ανιχνευθούν σε ένα έργο. Χρειάζεται μια πιο συγκεκριμένη δήλωση.**

Κοίταξε, το μόνο που μπορώ να προσθέσω είναι η συγκίνηση που μπορούν να προκαλέσουν. Μην ξεχνάς πως όλοι μας έχουμε να ανατρέξουμε σε καταστάσεις απώλειας.

- **Η εμμονή σου με την Νίκη της Σαμοθράκης πως δένει με το θέμα σου;**

Έχουμε δεχθεί πιά, πιστεύω, πως το θέμα μου αφορά το τρίπτυχο του Χρόνου: υπήρξε, χάθηκε, ανακλήθηκε. Εδώ, το συγκεκριμένο άγαλμα λειτούργησε αντίστροφα για μένα. Η στιγμή που το πρωτοαντίκρισα στο Λούβρο ήταν η ανάκληση μιας ολόκληρης ιδεολογίας, χαμένης πια μέσα στην ωριμότητά μου, που όμως είχε υπάρξει. Όπως είχε γράψει ο Πολ Σεζάν για τη Νίκη της Σαμοθράκης «είναι μια ιδέα, είναι ένας ολόκληρος λαός, μια στιγμή ηρωική στη ζωή ενός λαού.» Έτσι είχε υπάρξει και για μένα η στιγμή που πίστεψα ότι όλα είναι δυνατά, ακόμα και να πετάξω...

- Και πως «ανακάλεσες» την ιδεολογία σου, χαμένη πιά, μέσω της Νίκης;

Περιπλανήθηκα εκεί όπου την βρήκαν, στο νησί που κυριαρχεί το βουνό Φεγγάρι στο Θρακικό Αρχιπέλαγος. Οπισθοδρομώντας, επεσήμανα το σημείο από το οποίο χάθηκε και έφερα ξανά στη μνήμη μου τη στιγμή που σήκωσα το βλέμμα μου και αντίκρισα το άγαλμα «να φεύγει εσαεί». Ο μόνος τρόπος ανάκλησης για μένα, όπως έχουμε δει, είναι η ενσωμάτωση της απουσίας. Έτσι, η ιστορική μνήμη πήρε τη θέση της στη δική μου καθημερινότητα ισότιμα.

- Ισότιμα γιατί;

Μα ισοτιμία σημαίνει εξίσου, συνυπάρχουν, δηλαδή, και η ιστορική μνήμη και η δική μου καθημερινότητα επί ίσοις όροις.

- Τι εννοείς «επί ίσοις όροις»;

Εννοώ ότι με την δουλειά μου τους δίνω την ίδια βαρύτητα.

- Και το σήμερα, εκεί που μπορείς να παρέμβεις;

Το σήμερα για μένα είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με το χθες, που με εμμονή προσπαθώ να ανακαλώ, ακόμα και μέσα από τις σημερινές εικόνες που συλλέγω. Όπως τα τελευταία χρόνια στις Επι-Σκέψεις μου στον Αρχαιολογικό χώρο της Ελευσίνας. Και εδώ μπορώ να καταθέσω μικρό απόσπασμα από το κείμενο που συνοδεύει την εικαστική μου εμπλοκή σ' αυτόν τον χώρο:

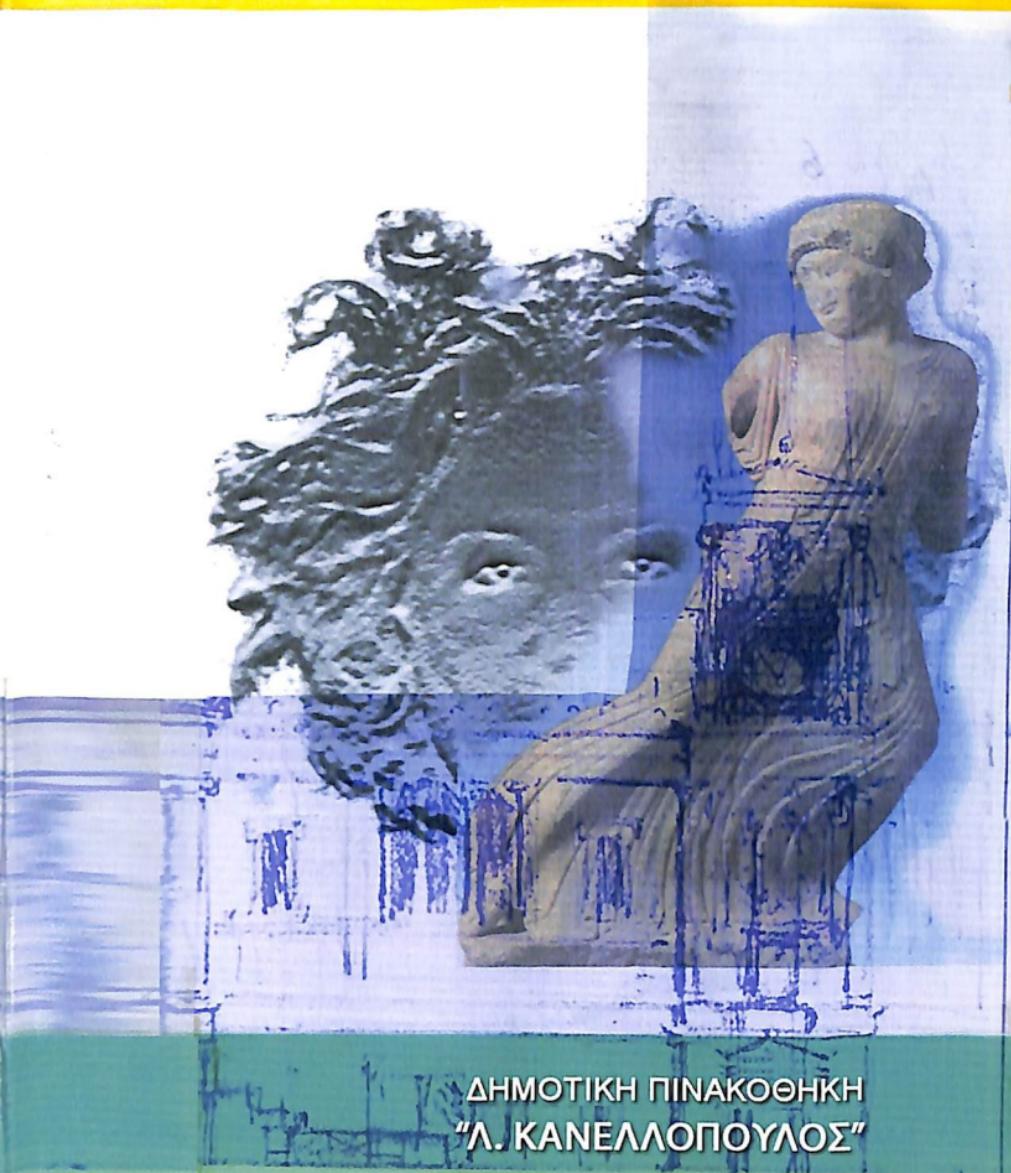
...“Μιλώ πάντα για την Ελευσίνα, εκεί που πάντα επιστρέφεις και σου επιστρέφει την αύρα της μύησης. Όπως τώρα – (μιαν άλλη χρονιά) περνώ ανάμεσα από μέλη αγαλμάτων σε μια σύγχρονη γλυπτική εγκατάσταση που προσπαθεί να συλλάβει το νόημα της Ελευσίνας”...

**ΝΕΝΑ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ
ΕΠΙ-ΣΚΕΨΕΙΣ**

**ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ
“Λ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ”**